

HRVATSKA KOVNICA NOVCA d.o.o.
info@croatianmint.hr
foto: Branimir Kralj

INOVACIJE FAUSTA VRANČIĆA - ZLATNE I SREBRNE NUMIZMATIČKE EUROKOVANICE

Da je Hrvatska zemlja genijalaca koji su svojim inovacijama ostavili dubok trag u povijesti znanosti i tehnologije, već je dobro poznata stvar, a jedan od njih bio je i Faust Vrančić, kojem počast odaju dvije nove numizmatičke eurokovanice Hrvatske kovnice novca. One predvode numizmatičku seriju kovanog novca „Hrvatski inovatori“ i kao takve na sebi nose motive dva najznačajnija Vrančićeva izuma: padobrana i mlina.

Hrvatska kovnica novca inicirala je i izradila, a Hrvatska narodna banka izdala zlatnu i srebrnu numizmatičku eurokovanicu „Inovacije Fausta Vrančića“, u sklopu serije numizmatičkih kovanica »Hrvatski inovatori«, s ciljem promidžbe Hrvatske kao zemlje znanja i skretanja pozornosti na izume domaćih znanstvenika koji su značajno pridonijeli raznolikim područjima prirodnih i tehničkih znanosti.

Zlatna kovanica izdana je u apoenu od 100 eura, u količini ne većoj od 300 komada.

Izrađena je od zlata stupnja čistoće 999,9/1000, ima masu od 31,103 grama uz moguće odstupanje od +0,10 grama te promjer od 32 milimetra uz moguća odstupanja od ±0,20 milimetara.

Srebrna kovanica izdana je u apoeni od 4 eura, u količini ne većoj od 15.000 komada.

Izrađena je od srebra stupnja čistoće 999,9/1000, ima masu od 31,103 grama uz moguće odstupanje od +0,30 grama te promjer od 38,61 milimetra uz moguće odstupanje od ±0,20 milimetara.

Obodi zlatne i srebrne kovanice nazubljeni su.

Pregled tehničkih parametara kovanica

Nominala	Materijal	Masa	Promjer
100 eura	Au	31,103 grama (1 unca)	32 milimetra
4 eura	Ag	31,103 grama (1 unca)	38,61 milimetar

Autorica likovnog rješenja lica zlatne i srebrne numizmatičke kovanice je magistra kiparstva Paula Banić Vudrag.

Na licu zlatne i srebrne kovanice prikaz je osnovnog **motiva mlina s pomičnim krovom na osnovi od horizontalnog rotora i vertikalnog statora s lopaticama**, za koji se smatra da je preteča današnjih vjetroturbina. S lijeve strane prikazanog mlina s pomičnim krovom, uz rub kovanice, nalazi se latinski natpis **MACHINAE NOVAE** (*Novi strojevi*), koji označava zbirku izuma i tehničkih rješenja, jedno od najistaknutijih djela iz područja europske tehničke literature na prijelazu iz 16. u 17. stoljeće. S desne strane osnovnog motiva ispisan je tekst **FAUST VRANČIĆ**.

Autorica likovnog rješenja naličja zlatne i srebrne numizmatičke kovanice je magistra kiparstva Jelena Mavrić Varga.

Na naličju zlatne i srebrne numizmatičke kovanice prikaz je **Faustova padobrana**, prvoga tiskanog nacrtu padobrana u povijesti tehničke literature, izrađenog u tehnici

bakroreza. Dio su osnovnog prikaza padobrana broj 38., koji označava redni broj u zbirci izuma i tehničkih rješenja **MACHINAE NOVAE** te latinski natpis **HOMO VOLANS** (*Leteći čovjek*). S lijeve strane osnovnog motiva, uz rub numizmatičke kovanice, ispisan je natpis **REPUBLIKA HRVATSKA**, a s desne strane uz rub kovanice nalaze se oznaka nominalne vrijednosti 100 ili 4, naziv novčane jedinice **EURO** i godina izdanja kovanice **2023.**

O tome koliko je šibenski inovator, filozof, svećenik, leksikograf i diplomat Faust Vrančić bio ispred svog vremena, dovoljno govori činjenica da su njegovi pojedini radovi, inovacije i vizije, postali stvarnost nekoliko stoljeća kasnije. Čovjek kojem se pripisuje izum padobrana kakvim ga danas znamo, 1615. godine u Veneciji je objavio knjigu „*Machinae novae*“ (*Novi strojevi*), u kojoj su sabrana bila njegova najbolja djela i dalekovidni projekti koji će svoju primjenu u praksi pronaći stotinama godina nakon što su otisnuti.

Padobranom kao idejom prije njega se bavio Leonardo da Vinci, no tek je Vrančić uspio postići konstrukciju koja sadrži sve elemente modernog padobrana i omogućuje sigurno spuštanje s velikih visina. Uz padobran, odnosno projekt nazvan “Homo Volans” (*Leteći čovjek*) u knjizi “*Machinae novae*” (*Novi strojevi*) istaknuto mjesto među Vrančićevim izumima zauzimaju i mlinovi i mostovi, koji su s vremenom označili početak bolje iskoristivosti energije vjetra i vode. Vrančić opisuje čak osamnaest vrsta mlinova koje pokreću vjetar, vodena snaga, morske struje, ljudski ili životinjski pogon.

Zlatna i srebrna numizmatička eurokovanica puštene se u prodaju 28. lipnja 2023.